

مکان‌های بلند

اندرو کمپتون

واژه عبری *bamah* «باماه»، که معادل آن «مکان بلند» تعبیر شده است، مدت‌هاست که زبان‌شناسان را در سردرگمی فرو برده است. در سایر زبان‌های باستانی سامی، معادل‌هایی برای این واژه به مفهوم «پهلوها» یا «کناره‌ها» یک حیوان وجود دارد که گاه به دشت‌های باز در دامنه‌های تپه‌ها اطلاق می‌شود، جایی که نبردها به وقوع می‌پیوستند (مزامیر ۱۸: ۳۳-۳۴). با این حال، ترجمه هفتاد - ترجمه یونانی عهدعتیق - گاهی «باماه» را با واژه‌ی یونانی به معنی «قله‌های کوه» ترجمه می‌کند. این ترجمه با آیاتی که «باماه» را به عنوان مکانی توصیف می‌کنند که فرد به سوی آن بالا می‌رود (اول سموئیل ۹: ۱۳-۱۴، ۱۹) یا با ابرها مرتبط می‌دانند (اشعیا ۱۴: ۱۴) همخوانی دارد.

پس عجیب نیست که کلمه "باماه" به "مکان بلند" ترجمه شود، هر چند که بسیاری از محققان معتقد نیستند که نویسندگان اولیه‌ی کتاب مقدس در ابتدا به بلندی مکان اشاره داشته‌اند. باستان‌شناسان واژه "باماه" را به هر مکان پرستش یا زیارتگاهی که در شهرهای کهن اسرائیل یافت می‌شود، نسبت می‌دهند. مثالی از این، معبد کوچکی است که در قلعه‌ی یهودی آزاد یافت شده و سپس برداشته شد، که احتمالاً بخشی از اصلاحات حزقیا بوده است (مراجعه کنید به دوم پادشاهان ۱۷: ۹).

نکته کلیدی این است که اسرائیل زیارتگاه‌هایی را گاهی در فضای باز (اول پادشاهان ۱۴: ۲۳؛ دوم پادشاهان ۱۶: ۴) و گاهی درست در شهرها و روستاهای خود می‌ساخت (اول پادشاهان ۱۳: ۳۲؛ دوم پادشاهان ۲۳: ۵؛ دوم تواریخ ۲۸: ۲۵). اما دلیل آن‌ها برای ساختن این زیارتگاه‌ها چه بود؟

برخی مکان‌های بلند به عنوان نتیجه‌ی بت‌پرستی و رسوم مذهبی مشرکانه پدید آمده بودند. در اعداد ۵۱: ۳۳-۵۲ آمده است که اسرائیلیان مکلف بودند تا ابزارهای مذهبی متنوع کنعانیان را، از جمله مکان‌های بلند، ویران سازند. سلیمان برای خدایان دروغین و بیگانه‌ای چون کموش و مولک مکان بلندی ساخت (اول پادشاهان ۱۱: ۷) و منسی، پادشاه شیر، نیز در دوران رسوایی بت‌پرستی‌اش، مکان‌های بلندی برپا کرد (دوم پادشاهان ۲۱: ۱-۵). پس، مکان‌های بلند گاهی به عنوان ثمره‌ای تلخ از ارتداد بوده‌اند.

اما دیگر مکان‌های بلند، توسط اسرائیلی‌هایی که در پی پرستش خدا بودند، به یهوه اختصاص یافته بود. اول سموئیل ۹: ۱۱-۲۷ اولین دیدار شائول با سموئیل را شرح می‌دهد، جایی که سموئیل در جشنی در یک مکان بلند شهری شرکت کرده بود تا قربانی را مقدس سازد؛ این احتمال وجود دارد که قربانی به خداوند تقدیم شده باشد. خداوند در همان زمان، در مورد شائول با سموئیل گفتگو می‌کرد، بی آنکه هیچ اشاره‌ای به غیرعادی بودن آن مکان بلند شده باشد (مراجعه کنید به اول سموئیل ۹: ۱۵-۱۷). اول پادشاهان ۲: ۳ حتی ذکر می‌کند که مردم در مکان‌های بلند قربانی می‌کردند، زیرا تا آن زمان خانه‌ای به نام خداوند بنا نشده بود.

اگرچه آیه‌ی بعدی، حضور مکرر سلیمان در مکان‌های بلند را با علاقه‌ی او به خداوند مغایر می‌داند. وقتی که حزقیال مکان‌های بلند را ویران کرد، فرستاده‌ی آشوری سعی کرد این اقدام را به عنوان سوءاستفاده علیه او بکار برد و حزقیال را به تخریب مکان‌های بلندی که به خدایی که به او اعتماد داشت، متهم ساخت (دوم پادشاهان ۱۸: ۲۲؛ اشعیا ۳۶: ۷).

بهتر است این نمونه‌های دیرپای مکان‌های بلند را به عنوان مکان‌هایی بشناسیم که گاه به گاه توسط یهوه تحمل می‌شدند، با این حال نه برآیند آرزوی او برای پرستش حقیقی بودند و نه در نهایت به پرستش خالصی منجر شدند. به همین خاطر است که حتی پادشاهان نیکوکار یهودا با این نکوهش روبه‌رو شدند که «مکان‌های بلند برداشته نشد و قوم در مکان‌های بلند قربانی همی گذرانیدند و بخور همی سوزانیدند.» (اول پادشاهان ۲۲: ۴۳؛ دوم پادشاهان ۱۲: ۳؛ ۱۴: ۴؛ ۱۵: ۴). همین دلیل است که اصلاحات انجام شده توسط حزقیال و یوشیا، که شامل حذف مکان‌های بلند می‌شدند، به عنوان برخی از مهم‌ترین رویدادها در تاریخ اسرائیل به شمار می‌روند. علاوه بر این، موسی به اسرائیل هشدار داده بود که پرستش بت‌ها در مکان‌های بلند نهایتاً به تبعید آن‌ها منجر خواهد شد (لاویان ۲۶: ۳۰).

داستان مکان‌های بلند در اسرائیل بر اهمیت پرستش خداوند، دقیقاً به شیوه‌ای که او در کلامش تعیین کرده است، تأکید می‌کند. تلاش برای فراتر رفتن از کلام خدا در پرستش به پایانی خوش منتهی نمی‌شود. کوشش‌ها برای «بهبود بخشیدن» به عبادت بر مبنای احساسات، سلايق شخصی، کاربردی‌سازی، سنت، محبوبیت، یا حتی نیت‌های خیرخواهانه، به نتیجه‌ی مطلوب نمی‌رسد. داستان مکان‌های بلند به ما درس می‌دهد که تنها به خواست خداوند که به وضوح بیان شده بسنده کنیم و یادآور می‌شود که زمانی که ما او را با روح و راستی می‌پرستیم، او هرگز ما را از مواجهه با لطف و رحمتش محروم نخواهد ساخت (یوحنا ۴: ۲۴).

این مقاله در مجله تیبل‌تاک منتشر شده است.

دکتر آر. اندرو کمپتون، استادیار مطالعات عهدعتیق و مدیر دوره‌ی کارشناسی ارشد مطالعات الهیات، در دانشگاه Mid-America Reformed Seminary و کشیش کلیسای Redeemer United Reformed Church در دایر، ایندیانا می‌باشد.